

JUDr. Pavel Blažek, Ph.D.
MINISTR SPRAVEDLNOSTI ČR

Praha 9. srpna 2023
Č.j. MSP-83/2022-ODKA-SPZ/4
Počet listů: 3
Přílohy: 1

Obv. Z. V. - stížnost pro porušení zákona

Přílohy:

- Kopie spisu Policie ČR, Obvodní ředitelství policie Praha I, Služba kriminální policie a vyšetřování, Odbor obecné kriminality, 4. oddělení, č. j. KRPA-8550/TČ-2021-001174-6-BER,
- kopie usnesení státní zástupkyně Obvodního státního zastupitelství pro Prahu 6 ze dne 5. 11. 2021, sp. zn. 2 ZT 124/2021

Podle § 266 odst. 1, 2 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), podávám ve prospěch obviněné Z. V.,

stížnost pro porušení zákona

proti pravomocnému usnesení státní zástupkyně Obvodního státního zastupitelství pro Prahu 6 ze dne 5. 11. 2021, sp. zn. 2 ZT 124/2021, které bylo učiněno na podkladě vadného postupu řízení.

Postup před napadeným rozhodnutím

- 1 Usnesením Obvodního ředitelství policie Praha I, Služba kriminální policie a vyšetřování, Odbor obecné kriminality, 4. oddělení, ze dne 29. 9. 2021, č. j. KRPA-8550-104/TČ-2021-001174-6-BER, bylo podle § 160 odst. 1 trestního řádu zahájeno trestní stíhání obviněné Z. V. pro zločin podvodu podle § 209 odst. 1, 4 písm. d) zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, jehož se měla dopustit tím že:
 - a) dne 5. 8. 2014, na bližší nezjištěném místě sepsala a podepsala s poškozenou Z. B., Smlouvu o zápůjčce finanční částky ve výši 1.200.000 Kč na bankovní účet č. 7574756001/5500 s tím, že finanční prostředky vrátí nejpozději do 30. 9. 2014, kdy z této částky bylo vráceno 200.000 Kč, ačkoliv si musela být vědoma toho, že finanční

prostředky nebudou použity na plánovaný podnikatelský záměr, a to na nákup stroje, který vyrábí sterilní zubní implantáty z titanu, a uvedené finanční prostředky nebyly do současné doby poškozené vráceny;

b) dne 12. 8. 2014, na blíže nezjištěném místě sepsala a podepsala s poškozenou Z. B., Smlouvu o zápůjčce finanční částky ve výši 5.000.000 Kč na bankovní účet č. 7574756001/5500 s tím, že tato finanční částka bude vrácena nejpozději do 30. 9. 2014 (ve skutečnosti zapůjčeno 4. 000. 000 Kč), ačkoliv si musela být vědoma toho, že finanční prostředky nebudou použity na předem plánovaný podnikatelský záměr, a to na nákup stroje, který vyrábí sterilní zubní implantáty z titanu, a tyto finanční prostředky nebyly do současné doby poškozené vráceny. čímž poškozené Z. B., byla způsobena škoda v celkové výši 5.000.000 Kč.

- 2 Proti tomuto citovanému usnesení policejního orgánu si obviněná podala prostřednictvím svého obhájce JUDr. Vladimíra Kubáta, advokáta, AK se sídlem Radlická 1031/42, 150 00 Praha 5, v zákonné lhůtě stížnost ze dne 1. 10. 2021, kterou následně odůvodnila podáním ze dne 14. 10. 2021. Obviněná v odůvodnění své stížnosti (bod V.) brojila mimo jiné i proti nezákonnému popisu skutku ve výroku usnesení o zahájení trestního stíhání z důvodu absence vyjádření skutkových okolností naplňujících všechny znaky skutkové podstaty stíhaného trestného činu podvodu podle § 209 tr. zákoníku, s tím, že není zřejmé, jakým konkrétním jednáním měla naplnit objektivní ani subjektivní stránku skutkové podstaty uvedeného trestného činu. Dále (bod IV) uváděla i konkrétní námitky, týkající se dle jejího názoru předčasnosti zahájení trestního stíhání své osoby s tím, že prověřování neproběhlo v rozsahu vyžadovaném § 2 odst. 5 tr. řádu, který by umožňoval postup podle § 160 odst. 1 tr. řádu vůči její osobě (námitka obviněné, že si není vědoma, že by vůbec podpisovala smlouvy o zápůjčkách peněz ve verzi, která jí byla předložena policejním orgánem, že smlouvy připravoval Z. K., který určoval, jakým způsobem a kam mají být finance poškozenou Z. B. zaslány, přičemž se jednalo o peníze pro jeho společnost, dále že na smlouvě je ručně dopsaný text, který není zřejmé kdy a kdo ho dopsal, byl to Z. K., kdo potvrzoval poškozené, že peníze byly užity sjednaným způsobem a uváděl termíny, kdy budou vráceny, že Z. K. byla zaslána část peněz jako údajná splátka pohledávky za obviněnou, ačkoliv žádnou pohledávku za ním neměla). I z těchto důvodů usnesení o zahájení trestního stíhání své osoby považovala za nezákonné, nepřezkoumatelné a předčasné a dožadovala se jeho zrušení dozorcí státní zástupkyní a vrácení policejnímu orgánu k doplnění prověřování a novému projednání věci.

Napadené rozhodnutí

- 3 Stížnost obviněné byla usnesením státní zástupkyně Obvodního státního zastupitelství pro Prahu 6 ze dne 5. 11. 2021, sp. zn. 2 ZT 124/2021, podle § 148 odst. 1 písm. c) trestního řádu zamítnuta jako nedůvodná.

Právní posouzení

Relevantní právní úprava

- 4 Podle § 2 odst. 1 trestního řádu nemůže být nikdo stíhán jako obviněný jinak než ze zákonných důvodů a způsobem, který stanoví trestní řád. Tímto ustanovením je vyjádřena jedna ze základních zásad trestního řízení, a to zásada zákonnosti trestního stíhání. Do stadia zahájení trestního stíhání se zásada zákonnosti trestního stíhání promítá tím, jak ustanovení § 160 odst. 1 trestního řádu stanoví náležitosti výroku usnesení o zahájení trestního stíhání.

- 5 Z dikce § 160 odst. 1 trestního řádu, věta druhá, potažmo § 134 odst. 1 trestního řádu, jakož i ustálené judikatury (například usnesení Ústavního soudu ze dne 4. 10. 2005, sp. zn. II. ÚS 369/05, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 6. 2001, sp. zn. 7 Tz 125/2001), vyplývá, že popis skutku na samém počátku vyšetřování sice nemusí být zcela vyčerpávající, ale musí být ve výroku usnesení zachycen tak, aby nevzbuzoval pochybnosti o naplnění základních znaků trestného činu v daném konkrétním případě. Obviněnému musí být obvinění vzneseno způsobem, z něhož je zřetelné, v jakých konkrétních skutečnostech je spatřováno naplnění všech znaků trestného činu, a musí mu být umožněno se obhajovat proti takovému obvinění, ze kterého je jasné, jaké konkrétní skutečnosti naplňující znaky daného trestného činu se mu kladou za vinu. Tvrzené skutečnosti, pak musí mít též oporu ve skutkových zjištěních zajištěných v rámci prověřování.
- 6 Na to pak navazuje právo obviněného na obhajobu, jak je stanoveno zejména v § 33 odst. 1 trestního řádu, článku 40 odst. 3 Listiny základních práv a svobod, článku 6 odst. 3 písm. b), c) Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Obviněnému musí být tedy umožněno obhajovat se proti takovému obvinění, z kterého je jasné, jaké konkrétní skutečnosti naplňující znaky trestného činu se mu kladou za vinu.
- 7 Důvodné podezření ze spáchání zločinu podvodu podle § 209 odst. 1, odst. 4 písm. d) trestního zákoníku **je podmíněno skutkovým zjištěním, že pachatel sebe nebo jiného obohatí tím, že uvede někoho v omyl, využije něčího omylu nebo zamlčí podstatné skutečnosti, a způsobí tak na cizím majetku značnou škodu** ve smyslu § 138 odst. 1 písm. d) trestního zákoníku. Co se týče subjektivní stránky je vyžadováno úmyslné zavinění. V případě zápůjček finančních částek se vyžaduje k naplnění subjektivní stránky, aby bylo prokázáno, že pachatel v době převzetí peněz jednal již v úmyslu, že ve sjednané lhůtě peníze nevrátí, anebo jednal alespoň s vědomím, že tak nebude moci učinit, a tím poskytovatele peněz uváděl v omyl stran důvodu předání peněz jemu, aby se ke škodě jeho majetku obohatil. Objektivní stránka v takovém případě spočívá v tom, že poskytovatele peněz uvede v omyl, jeho omylu využije, nebo mu zamlčí podstatné skutečnosti, v důsledku čehož pak tato osoba provede majetkovou dispozici a dojde ke vzniku škody na jejím majetku, a tedy k obohacení pachatele nebo jiné osoby.
- 8 Z dikce § 147 odst. 1 trestního řádu vyplývá povinnost pro nadřízený orgán přezkoumat správnost všech výroků napadeného usnesení, proti nimž může stěžovatel podat stížnost, a řízení předcházející napadenému rozhodnutí.
- 9 Podle § 148 odst. 1 písm. c) trestního řádu nadřízený orgán zamítne stížnost, není-li důvodná.
- 10 Z dikce § 134 odst. 2 tr. řádu, vyplývá povinnost pro státního zástupce vyložit rozhodovací důvody tak, aby byl patrný rozsah provedeného přezkumu a bylo vysvětleno, proč o podané stížnosti rozhodl určitým způsobem. V intencích těchto požadavků kladených na odůvodnění usnesení trestním řádem pak vyplývá pro státního zástupce povinnost vypořádat se přezkoumatelným způsobem s podstatnými námitkami obviněného, které uplatní v podané stížnosti proti usnesení o zahájení trestního stíhání. Pakliže tak státní zástupce neučiní, je jeho rozhodnutí nezákonné neb nese znaky libovůle. Z nálezu Ústavního soudu ze dne 15. 3. 2006 sp. zn. I. ÚS 661/2005, a ze dne 3. 7. 2003, sp. zn. III. ÚS 511/2002, mimo jiné vyplývá, že i ve stádiu rozhodování podle § 160 odst. 1 trestního řádu musí rozhodnutí orgánů činných v trestním řízení splňovat základní zákonné požadavky na ně kladené, a to včetně odůvodnění ve smyslu § 134 odst. 2 tr. řádu. Odůvodnění rozhodnutí státního zástupce reagující na stížnost

vůči usnesení o zahájení trestního stíhání, jehož důvody jsou konstruovány obecným a povšechným způsobem, je třeba považovat za nedostatečné z hlediska ústavně zaručených kautel a též za nepřezkoumatelné (viz též rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. 4. 2019 sp. zn. 8 Tz 46/2018).

Posouzení předmětné věci

- 11 V popisu skutků ve výroku shora citovaného usnesení policejního orgánu o zahájení trestního stíhání obviněné Z. V. absentuje popis obligatorních znaků skutkové podstaty tr. činu podvodu podle § 209 tr. zákoníku, a není z něj seznatelné, v čem mělo spočívat úmyslné podvodné jednání obviněné vůči poškozené Z. B., a to ať již v alternativě uvedení v omyl, využití jejího omylu, či zamlčení podstatných skutečností při zápůjčce peněz obviněné. Dále není z napadeného usnesení zřejmé, z čeho lze usuzovat na úmysl obviněné peníze ve stanoveném termínu nevrátit, či nejméně její vědomost, že toho není schopna. **Popis obou skutků** fakticky v podobě, že obviněná s poškozenou uzavřela Smlouvy o zápůjčce peněz na bankovní účet (bez specifikace jeho majitele), které měly být vráceny v určitém termínu, v prvním případě vrácena byla část peněz, část nebyla vrácena, v druhém případě nebyly vráceny žádné peníze a obviněná si byla vědoma, že peníze nebudou použity na plánovaný podnikatelský záměr, **není popisem skutkové podstaty trestného činu podvodu** podle § 209 tr. zákoníku, ale **spíše popisem jednání soukromoprávními předpisy předvídaného porušení smluvního vztahu**, nikoliv popisem jednání, které by bylo postižitelné trestněprávně. Již pouze z tohoto důvodu usnesení policejního orgánu o zahájení trestního stíhání obviněné Z. Z. mělo být státní zástupkyní pro Prahu 6 ke stížnosti podané obviněnou v rámci stížnostního řízení shledáno nezákonným a zrušeno.
- 12 Z popisu skutku současně ani nevyplývá, že by poskytnutí zápůjček ve smlouvách poškozená Z. B. vůbec podmiňovala nějakým konkrétním účelem jejího použití, a již vůbec ne jejich užitím na nákup stroje na zubní implantáty, není uvedena ani žádná skutková okolnost, ze které by bylo možné dovozovat, z jakého důvodu ve stanovených termínech, nebyla obviněná schopna zapůjčené peníze vrátit, čehož si měla být, a z jakého důvodu v době uzavírání smluv vědoma.
- 13 Státní zástupkyně Obvodního státního zastupitelství pro Prahu 6 se v odůvodnění svého usnesení ze dne 5. 11. 2021, sp. zn. 2 ZT 124/2021, nijak věcně nevypořádala se zásadní a nejpodstatnější konkrétní námitkou obviněné, směřující proti nezákonnosti usnesení o zahájení trestního stíhání z důvodu právě absence popisu obligatorních znaků skutkové podstaty trestného činu podvodu podle § 209 tr. zákoníku v jeho výroku, a kterážto námitka byla zásadní z hlediska možnosti její obhajoby. Je uvedena pouze formální floskule, že usnesení splňuje požadavky kladené na něj ustanovením § 134 trestního řádu, policejní orgán uvedl v odůvodnění důkazy, které v dané procesní situaci použil jako podklad pro zahájení trestního stíhání obviněné, jakož i úvahu, která ho vedla k závěru o důvodnosti zahájení. Dále bylo uvedeno, že usnesení policejního orgánu státní zástupkyně „*považuje za naprosto standardně vyhotovené s tím, že z úřední činnosti měla možnost se seznámit s celou řadou jiných obdobných usnesení*“.
- 14 Konkrétní námitky obviněné týkající se předčasnosti postupu policejního orgánu podle § 160 odst. 1 trestního řádu, tak jak byly shora umiňovány, též nebyly přezkoumatelně vypořádány. Obviněná byla odkázána na to, že budou předmětem dalšího vyšetřování, a k trestnímu stíhání postačovalo pouze to, že obviněná byla v době, kdy měla vylákat peníze nesolventní a peníze si nechala poslat na účet cizí osoby, o čemž poškozenou neinformovala, Takovéto skutkové okolnosti ale nevyplývaly ani z popisu skutku, pro který bylo zahájeno trestní stíhání obviněné.

- 15 Důsledkem nesplnění přezkumných povinností státní zástupkyně Obvodního státního zastupitelství pro Prahu 6 na základě podané stížnosti obviněné, plynoucích z § 147 odst. 1 trestního řádu, byl vadný procesní postup, který se navenek projevil i v nepřezkoumatelnosti a vadnosti odůvodnění jejího usnesení a založil tak pochybnost o správnosti jejího rozhodnutí podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. řádu jako takového. Tím, že se ve svém usnesení ze dne 5. 11. 2021, sp. zn. 2 ZT 124/2021, řádně nevypořádala se zásadními konkrétními námitkami obviněné, které byly shora specifikované, zejména námitkou směřující proti nezákonnému popisu skutku ve výroku usnesení o zahájení trestního stíhání z důvodu absence vyjádření skutkových okolností naplňujících všechny znaky skutkové podstaty stíhaného trestného činu podvodu podle § 209 tr. zákoníku, není zřejmé zda rozhodnutí policejního orgánu o zahájení trestního stíhání obviněné Z. V. v potřebném měřítku vůbec přezkoumala, a tedy zda je její rozhodnutí ve smyslu § 148 odst. 1 písm. c) tr. řádu vůbec plňuje požadavky na spravedlivý proces. Tím bylo porušeno právo obviněné na řádné objasnění věci bez porušení principu zákazu libovůle v rozhodování ve smyslu článku 36 Listiny základních práv a svobod.
- 16 Tento postup pak ve svém důsledku vyústil v akceptaci nezákonného usnesení policejního orgánu o zahájení trestního stíhání obviněné Z. V. (viz analogicky též rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. 4. 2019, sp. zn. 8 Tz 46/2018). Význam zde má kromě jiného i to, že se jedná o přípravné řízení, tedy o fázi trestního řízení, u které podle Ústavního soudu platí, že *„k námitce stěžovatele, že odůvodnění usnesení je nedostatečné, i to že při posuzování rozsahu odůvodnění, a především jeho konkretizace, je třeba brát v úvahu charakter trestné činnosti, pro kterou je trestní stíhání zahajováno“* (viz Ústavní soud v nálezu ze dne 17. 6. 2004, sp. zn. III. ÚS 239/04). V daném případě státní zástupkyně Obvodního státního zastupitelství pro Prahu 6 přezkoumávala stížnost obviněné, která nebyla stíhána pro bagatelní přečin, ale pro zločin s možnou trestní sazbou trestu odnětí svobody v trvání od 2 do 8 let, se způsobením škody 5 milionů korun, takže i k této skutečnosti mělo být přihlédnuto v požadavcích na nutnost adekvátní kvality obsahu odůvodnění usnesení státní zástupkyně, kterým vypořádávala stížnostní námitky obviněné (viz náleze Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 239/04), potažmo celého přezkumného řízení, které prováděla.
- 17 Uvedená pochybení státní zástupkyně Obvodního státního zastupitelství pro Prahu 6 vedla k porušení zákona v neprospěch obviněné Z. V., které je nutné zhojit v rámci rozhodování o této stížnosti pro porušení zákona.

Návrh

Navrhuji proto, aby Nejvyšší soud České republiky

- 1) podle § 268 odst. 2 tr. řádu vyslovil, že pravomocným usnesením státní zástupkyně Obvodního státního zastupitelství pro Prahu 6 ze dne 5. 11. 2021, sp. zn. 2 ZT 124/2021, byl porušen zákon v ustanoveních § 134 odst. 2 a § 148 odst. 1 písm. c) trestního řádu a v řízení předcházejícím § 147 odst. 1 trestního řádu;
- 2) podle § 269 odst. 2 tr. řádu zrušil napadené usnesení státní zástupkyně Obvodního státního zastupitelství pro Prahu 6 ze dne 5. 11. 2021, sp. zn. 2 ZT 124/2021, jakož i všechna další rozhodnutí na zrušené rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu;

- 3) podle 270 odst. 1 tr. řádu přikázal státní zástupkyni Obvodního státního zastupitelství pro Prahu 6, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednala a rozhodla.